

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/sledztwa/akty-oskarzenia/145810,382-Akt-oskarzenia-przeciwko-Ryszardowi-S.html>
28.02.2026, 06:52

382. Akt oskarżenia przeciwko Ryszardowi S.

W dniu 1 czerwca 2021 roku prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku skierował do Sądu Rejonowego akt oskarżenia przeciwko byłemu oficerowi śledczemu Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Gdańsku – Ryszardowi S., który występował jako oskarżyciel posiłkowy przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Gdańsku, w sprawie przeciwko Adamowi E. gdzie przekroczył swoje uprawnienia związane z występowaniem w roli oskarżyciela publicznego, bowiem ze względów politycznych, wbrew obowiązкови wynikającemu z treści art. 5 dekretu z dnia 23 czerwca 1945 r. Kodeks Wojskowy Postępowania Karnego, nakładającemu na wszystkie organy ścigania obowiązek uwzględnienia okoliczności przemawiających na korzyść oskarżanego na równi z okolicznościami przemawiającymi przeciwko niemu, nie mając podstaw w stanie faktycznym wynikającym ze zgromadzonych w sprawie dowodów, wnosił o uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynów zarzuconego mu aktem oskarżenia i o wymierzenie mu kary 8 lat więzienia, nieadekwatnej do pobudek i sposobu działania Adama E. oraz gwałcącej surowością elementarne poczucie sprawiedliwości. Oskarżony podlegał w ten sposób członków składu orzekającego, w wyniku czego pokrzywdzony został skazany w dniu 25 października 1950 r. na karę 3 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 1 roku oraz przepadek mienia skazanego na rzecz Skarbu Państwa.

Adam E. był czterdziestokilkuletnim pracownikiem PKP, ojcem sześciorga dzieci zamieszkałym w niewielkiej miejscowości w powiecie kościerskim. W sierpniu 1950 r. przeprowadzono w jego mieszkaniu rewizję, w wyniku której niczego nie odnaleziono, jednak aresztowano pokrzywdzonego „z uwagi na obawę ukrywania się i nakłaniania świadków do składania fałszywych zeznań lub usunięcia dowodów przestępstwa”. Przesłuchano następnie kilku pracowników PKP, z których część zeznała, że Adam E. opowiadał, że niedługo wybuchnie wojna między Ameryką a Związkiem Radzieckim, komuniści poniosą klęskę a Niemcy wrócą na gospodarstwa zajęte przez Polaków. Zarzucono mu także słuchanie audycji Radio Ameryka i BBC oraz opowiadanie, że marszałkiem Polski został Konstanty Rokossowski, aby wprowadzić Polsce ten sam ustrój polityczny, który wówczas panował w ZSRR. Świadkowie podejrzewali również, że Adam E. ukrył deklaracje członkostwa w Towarzystwie Przyjaźni Polsko-Radzieckiej złożone przez pracowników PKP. Niektórzy z nich zeznali ponadto, że Adam E. podczas pracy na kolei, jako dyżurny ruchu, przekracza swoje uprawnienia zatrzymując pociąg, aby skrócić drogę do domu, co powodowało opóźnienia w jeździe pociągów.

Adam E. przesłuchany w charakterze podejrzanego nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu wówczas czynów. Pomimo tego skierowano przeciwko niemu akt oskarżenia zarzucając mu że „czynił przygotowania do zmiany przemocą Demokratycznego Ustroju Państwa Polskiego w ten sposób, że publicznie w zakładzie pracy (...)

rozpowszechniał fałszywe wiadomości o mającej wybuchnąć wkrótce nowej wojnie, o powrocie Niemców na Zachodnie Ziemie Polski (...)” W dniu 25 października 1950 r. odbyła się rozprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Gdańsku, zakończona wyrokiem o którym mowa wyżej.

Czyn zarzucony Ryszardowi S. w akcie oskarżenia został opisany w art. 18 § 2 kk w zw. z art. 189 § 2 kk i art. 231 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W dniu 24 stycznia 2022 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wydał postanowienie o umorzeniu postępowania ze względu na śmierć oskarżonego.